

Carboneig

El Bruc

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Est del municipi, al massís de Montserrat
Emplaçament Disseminat pels boscos de Montserrat
Alçada: 925

Coordenades:

Latitud: 41.60783
Longitud: 1.78676
UTM Est (X): 398907
UTM Nord (Y): 4606946

Classificació

Número de fitxa 08025 - 160
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tècnica artesanal
Estil / època: Popular
Segle XV-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: L'activitat ja no es practica.
Protecció Inexistent
Accés Sense accés
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública

Fitxes associades:

[Parc Natural de la Muntanya de Montserrat](#)

Autoria de la fitxa Jordi Serra i Massansalvador
Data de registre de la fitxa: ds., 14/07/2012 - 02:00

Descripció

La producció de carbó d'alzina ha estat històricament una activitat característica del Bruc. Els bosquerols solien conrear petits boscos d'alzina a l'interior de la muntanya de Montserrat, amb un cicle de tala d'uns 15 anys. Després de tallar i arregar la llenya, calia construir la pila, una construcció semiesfèrica feta amb la llenya i recoberta de terra i herba, encendre-la i deixar-la coure. Cada pila podia contenir entre 2.000 i 10.000 kg de llenya, i la cuita podia durar entre 1 i 4 setmanes, aproximadament. Un cop cuit, el carbó s'extreia i es desemboscava a l'om de mules.

Observacions:

A causa del caràcter efímer de les carboneres, no queden restes materials de la tècnica. Tanmateix, es poden veure indicis de l'activitat en forma de clapes de sòl ennegrides enmig del bosc montserratí o bé en exemplars d'alzina que creixen amb diversos troncs, conseqüència de la tala de l'exemplar anterior per fer-ne carbó.

La localització UTM correspon a la Canal Ampla, on s'han trobat restes de carboneres.

L'activitat del carboneig, i el transport del carbó del bosc al poble, ha estat l'origen de molts camins i corriols existents actualment a la muntanya de Montserrat.

Història

La producció de carbó vegetal està documentada des del Paleolític. Al Bruc està documentada des del segle XV; va ser una activitat industrial habitual des de l'Edat mitjana i anava dirigida especialment a la farga catalana, que demanava gran quantitat de combustible per als forns. El 1789, el viatger Francisco de Zamora fa una breu descripció del poble del Bruc i afirma: "Sus vecinos se ocupan en la fábrica de carbón y recogen vino." Una corranda popular a la zona el segle XIX diu: "A Pierola terra roja, / en el Bruc són carboners / a Collbató les boniques / perquè Sant Corneli hi és." A partir del s. XIX, la indústria siderúrgica i l'ús creixent de carbó mineral van marcar la fi de l'activitat. Tot i això, la tècnica s'ha utilitzat fins a la segona meitat del s. XX.

Bibliografia

Capbreu de Montserrat 1496 (2006). Ed. Associació Cultural del Montserrat.

GUTIÉRREZ I PEREARNAU, C. (1996). El carboneig. Ed. Altafulla.

ZAMORA, F. (1973). Diario de los viajes hechos en Cataluña. Ed. Curial

Els carboners van fer una gran tasca obrint camins a Montserrat. (Reproducció d'un dibuix del llibre *Pintoresquisme Montserrat*, dels Amics del Sol.)

21

